

Lausunto kahden tuotantoeläinlääkärin pysymisestä Orivedellä

MTK-Orivesi ry vaatii, tuotantoeläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä riittävien palveluiden turvaamiseksi, että kahden tuotantoeläinlääkärin virat säilytetään Orivedellä.

Eläinlääkintähuoltolain 11§:ssä määritellään peruseläinlääkäripalveluista seuraavaa

”Kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella. Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, kunnan on järjestettävä eläinlääkärin käynnin eläintenpitopaikassa arkipäivisin virka-aikana mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu alueellaan pidettäviä hyötyeläimiä varten.”

Lain mukaan kunnan tuotantoeläinlääkintä on pakollista, mutta pieneläinlääkintä ei ole. Tampereen kaupungin selvityksessä vedotaan pykälässä 10 määriteltyyn mitoituksen arviointiin, huomioiden yksityinen eläinlääkäripalvelu. Yksityiset eläinlääkärit eivät kuitenkaan Orivedellä hoida pykälän 11 määrittämiä hyötyeläimiä, pois lukien hevoset. Yksityisillä eläinlääkäripalveluilla on vain pieneläin- sekä hevosklinikka. Yksityinen eläinlääkäripalvelu on tällä hetkellä myös erittäin työllistetty. Selvityksen mukaan Orivedellä on 32 nautatilaa joissa nautoja on yhteensä 2200 kpl, lisäksi Orivedellä on myös 6 sikatilaa. Tampereella nautatiloja olisi 12 kpl joissa nautoja yhteensä 719 kpl. Tampereella ei ole yhtään sikatilaa. Lakiin ja Tampereen kaupungin selvitykseen vedoten, Tampereen toimipisteellä on yliresurssi tuotantoeläinlääkäripalveluissa.

Orivedeltä eläköityi yksityinen tuotantoeläinlääkäri, joka hoiti isoa osaa Oriveden tuotantoeläintiloista, pääasiassa Eräjärven alueella. Hänen alueellaan sijaitsee erimerkiksi Oriveden alueen suurin ja työllistävin navetta. Lisäksi samaan aikaan Orivedeltä irtisanoutui toinen tuotantoeläinlääkäristä, jonka myötä virka on jäänyt täyttämättä. Tällä hetkellä kolmen tuotantoeläinlääkärin töitä hoitaa siis yksi eläinlääkäri. Hän on tällä hetkellä erittäin työllistetty, yhdistyksemme on huolissaan myös hänen jaksamisestaan. Tampereen kaupungin selvityksessä vedotaan eläinlääkäreiden tulotasoon, jonka mukaan kahdella täysiaikaisella eläinlääkärillä riittävä tulotaso ei täytyisi. Orivedellä on kuitenkin ollut kolme tuotantoeläinlääkäriä, yksityinen mukaan lukien, joilla kaikilla on ollut riittävä tulotaso.

Tampereen kaupungin selvityksen mukaisesta yhden eläinlääkärin viran lakkauttamisesta, ainoa saatava säästö on yhden eläinlääkärin palkka. Kuluja aiheutuu joka tapauksessa resurssien kulkemisesta Tampereelta Oriveden alueelle, määräaikaisista virkojen täyttämistä sekä sijaisien käyttämisistä. Asiakkaille aiheutuu myös lisäkuluja jos joudutaan kulkemaan Lielahden toimipisteellä. Myös lääkkeiden noutamiselle kohtuullisen matkan päästä on oltava mahdollisuus. Näin ollen säästö tulisi olemaan olematonta.

Mielestämme määräaikaisten eläinlääkäreiden palkkaaminen ei ole suotavaa. Tuotantoeläintilojen ja eläinlääkärin kannalta on järkevämpää että toiminta on pitkäjänteistä. Eläimille ja tiloille on parempi että eläinlääkäri tuntee tilan toiminnan ja sen eläimet, jotta jokaisella käynnillä ei tarvitse tehdä uutta tutustumista toimintaa. Eläinlääkärin virka on luottamusvirka, jota ei voida määräaikaisella toiminnalla saavuttaa.

Tampereen kaupungin selvityksessä työmäärää arvioidaan tiloilla tapahtuvien käyntien mukaan. Mielestämme tämä on väärä tapa arvioida työmäärää. Eläinmäärät tiloilla vaihtelevat suuresti, joillakin tiloilla aikaa kuluu hyvinkin paljon. Oikea tapa työmäärän mittaamiseen olisi joko tiloilla työhön käytetty aika tai hoidettujen eläinten määrä. Tampereen kaupungin selvityksen mukaan Orivedellä kertyisi hyötyeläinkäyntejä 80–120 kpl eläinlääkäriä kohden vuodessa. Tämä määrä ei mielestämme kuulosta uskottavalta. MTK-Oriveden pyytämässä eläinlääkäri Tuija Setälän lausunnossa, yksin jo hänelle olisi kertynyt hyötyeläinkäyntejä 360 kpl vuodessa.

MTK Orivesi ry

Verrattuna Tampereen lausunnon Kangasalan toimipisteen lukuihin, Kangasalan luvut vaikuttavat erittäin suurilta. Jos Kangasalan luvuista lasketaan työpäiviä 240 kpl/vuosi, tästä tulee maksimilukuina 2,5 hyötyeläin- tai hevoscäyntiä päivässä, minkä jälkeen hoidetaan vielä 10 pieneläinvastaanottoaikaa. Luku kuulostaa erittäin suurelta. Mielestämme Tampereen kaupungin toimipaikka vertailussa on virhe, tai lukuja on laskettu eritavalla toimipaikkojen välillä.

Lielahdessa sijaitseva Tampereen toimipiste sijoittuu alueellisesti täysin väärin. Lielahdesta Oriveden alueen asiakkaille tulee 1-1,5 tunnin ajomatka. Tuotantoeläin tiloilla saattaa tapahtua äkillisiä sairastumisia, esimerkiksi iltapäivällä jolloin Tampereelta eläinlääkäri ei virka-aikansa puitteissa enää ehdi paikalle ja päivystävä eläinlääkäri ei ole vielä aloittanut töitensä. Tänä aikana eläin joutuu kitumaan ja pahimmassa tapauksessa joudutaan lopettamaan.

Kunnan on lain pykälän 13 mukaan järjestettävä kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille kotieläimille kaikkina vuorokaudenaikoina. Lain 14 pykälän mukaan peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

MTK-Orivesi pyysi myös Orivedellä eläinlääkäri virkaa hoitavalta Tuija Setälältä lausunnon, hän ei ole päässyt muuten antamaan asiasta lausuntoa.

MTK-Orivesi ry

Jere Ojanen, johtokunnan puheenjohtaja

Liite lausuntoon. Eläinlääkäri Tuija Setälän MTK Orivedelle antama lausunto. Lausunto koostuu hänen henkilökohtaisista mielipiteistä.

Toimenpiteistä Orivedellä kesäkuusta 2021 eteenpäin:

Kesäkuussa tein juhannuksesta alkavaan lomaani (24.6) asti 33 tuotantoeläinkäyntiä, elokuussa tein 30 tuotantoeläinkäyntiä. Tällä perusteella tuotantoeläinkäyntejä tulee vähintään 30 kappaletta kuukaudessa eli 360 kappaletta vuodessa.

Pieneläimiä on ollut kyseisinä kuukausina noin 60 kappaletta kuukaudessa eli 720 kappaletta vuodessa. Pieneläimiä olisi kyllä ollut tulossa enemmänkin mutta olen joutunut lähettämään niitä pois ja lopettamaan aikaa vaativat leikkaukset kuten narttukoirien steriloinnit ja märkäkohtuleikkaukset, ajanpuutteen vuoksi kokonaan.

Hevoskäyntien määrä pitänee paikkansa. Niiden määrä ei ole paljoakaan muuttunut yksityisen tarjonnan vuoksi, tosin olen Oriveden seudulla ainoa eläinlääkäri, joka joutuu perumaan sovitut työnsä silloin kun yllättävä hätä iskee hevospuolella.

Olen huomioinut käyntimääriin vain kyseiset kaksi kuukautta koska Timo jäi pois vasta huhtikuun 12 päivä ja toukokuussa ja heinäkuussa olin paljon lomalla. Sijaisten tekemien sairaskäyntien määrät ovat esimiesteni tiedossa, minä en niitä pääse katsomaan.

Yksi todella tärkeä seikka työmäärän arvioimiseksi on huomioida karjakoot. Alueellani on lypsykarjoja joiden eläinmäärä vaihtelee välillä 17-456 nautaa, näin ollen käyntimäärät on väärä tapa mitata asiaa oikea olisi joko hoidettujen eläinten määrä tai työhön käytetty aika.

Tampereen selvityksessä mainittiin että yksityinen eläinlääkäri olisi hoitanut viidennestä Oriveden tiloista. Tämä ei pidä paikkaansa koska hän on hoitanut määrällisesti samaa määrää kuin minä ja lehmien lukumäärä huomioon ottaen huomattavasti isompaa osaa. Hänen alueeltaan tuli esim. alueemme suurin ja työllistävin navetta jossa on nuorkarjan lisäksi 280 lypsävää. Viimeisellä käynnilläni siellä eilen hoidin 21 lehmää lisääntymishäiriöiden tai tiineystarkastusten takia ja nupoutin 12 vasikkaa. Tähän kului aikaa noin 3,5 tuntia ja tällainen rupeama tehdään noin kymmenenpäivän välein.

Työpanoksen siirto Tampereelta Orivedelle:

Työpanoksen siirtoa Tampereelta Orivedelle on vaikeaa, ellei mahdotonta toteuttaa. Lielahden toimipisteestä tulee Oriveden toimipisteelle 50 kilometrin ja vähintään 45 minuutin ajomatkan. Tähän päälle sitten 6-30 kilometriä Oriveden keskustasta tiloille.

Toinen Tampereen eläinlääkäreistä on ollut avulias ja lupautunut tekemään joka toisen päivystysvapaani ja yhden iltapäivän viikossa, jolloin hän hoitaisi mahdolliset kiireelliset tapaukset ja minä voisin sulkea puhelimen ja keskittyä esim terveydenhuollon tekemiseen. Toinen Tampereen eläinlääkäreistä on praktiikkansa luonteen takia erittäin haluton hoitamaan edes päivystysvapaita, minkä kyllä hyvin ymmärrän. Hoitavathan he jo toistensa päivystysvapaat. Päivystysten ja päivystysvapaidenkin määrä tulee lisääntymään kun yksi eläinlääkärin virka on täyttämättä.

Päivystysvapaat hoidettiin ennen siirtämällä puhelut suoraan Orivedellä olevalle kollegalle, jolloin hän hoiti päivän aikana tulevat työt. Nyt laitan nauhan jossa käsketään ottaa yhteyttä Tampereelle, minkä seurauksena vain äärimmäiset hätätapaukset soittavat sinne muiden odotellessa seuraavaa päivää ja paluutani. Kuka viitsisi lähteä ajamaan 45 kilometriä tai esim. Juupajoelta 70 kilometriä Lielahteen jos tuttu eläinlääkäri on paikalla seuraavana päivänä. Näin ollen päivystysvapaatkin menettävät osan merkityksestään koska vapaan vastapainoksi teet seuraavana päivänä enemmän jollet peräti tuplasti töitä.

Tuotantoeläinten hoidon turvaamiseksi olisi parempi siirtää työpanosta Kangasalta, josta matka Orivedelle on maantietä ja myös huomattavasti lyhyempi. Esim Suomasemaan Kangasalan vastaanotolta vain 30 kilometriä ja alle puoli tuntia ja Eräjärvelle suurimpaan tilaamme 39 kilometriä ja 35 minuuttia.

Eläinlääkärien tulotasosta:

Eläinlääkärien tulotaso ei mielestäni korreloi suoraan työmäärään. Koska jokainen eläinlääkäri laskuttaa itse taksan antamissa puitteissa on vaihtelu Tampereen eläinlääkärienkin keskuudessa esim hyötyeläinten tuntitaksassa 40-70 tunnilta eläinlääkäristä riippuen. Myös paljon pieneläimiä tekevien eläinlääkäreiden tulot ovat suuremmat koska työaikaa ei kulu esim autoiluun vaan kaikki aika voidaan käyttää potilastyöhön. Näin ollen kunnaneläinlääkärienkin tulotaso turvataan parhaiten varmistamalla että hänellä on aikaa hoitaa myös pieneläimiä, mistä tällä hetkellä joudutaan tinkimään koska tuotantoeläimien hoitoon kuluu niin paljon aikaa.

Orivedellä toimi vielä maaliskuussa kaksi kunnaneläinlääkäriä ja yksi yksityinen eläinlääkäri ja nähdäkseni kaikilla oli ainakin tyydyttävä tulotaso koska töitään tyytyväisinä tekivät. Näin ollen en näe miksi tulotasoa ei voida turvata kahdelle praktikolle nyt kun yksityinen on joka tapauksessa pois joukoista.

Yksityinen tarjonta Orivedellä:

Orivedellä toimii yksityinen kahden eläinlääkäriä omistama pieneläin- ja hevosklinikka. Eläinlääkärit työskentelevät neljänä päivänä viikossa eli maanantaisin, tiistaisin ja keskiviikkoisin ovat molemmat paikalla torstaisin ja perjantaisin vain toinen. Yksityisen eläinlääkäriin mukaan varsinkin päivinä jolloin paikalla on vain yksi eläinlääkäri joutuvat myymään ”eioota” koska päivät ovat varattuja ja hevospraktiikkakin työllistää aika lailla.

Orivedeltä itsensä irtisanonut eläinlääkäri on tällä hetkellä Tampereella pieneläin klinikalla töissä kolmena päivänä viikossa eli hänelle ei varmaan pienen lapsen äitinä jää paljoa tehdä muuta praktiikkaa.

Yhteenveto:

Tiedossani ei ole että Tampereen eläinlääkärit olisivat tehneet ainoatakaan virka-aikaista sairaskäyntiä Orivedelle eli mielestäni on kohtuutonta niputtaa Orivesi ja Tampere samaa ja jakaa tilakäynnit kolmella kun todellisuudessa minä teen koko Oriveden ja Juupajoen (50 tilaa) ja Tampereella nähtävästi toinen praktikko yhden, toinen 11 tilaa.

Tampere ehdottaa että tarvittaessa voidaan palkata määräaikaista sijaisia. Sijaispula on tällä hetkellä suuri ja määräaikaisten sijaisen löytäminen varmasti hankalaa sen sijaan jatkuvaan osa-aikaiseen virkaan löytyisi sijaisia varmaan paremmin koska nuoret tekevät mielellään osa-aikaista työtä jolloin työsidonaisuus ei nouse niin suureksi kuin kunnanpraktikoilla yleensä. Sama vaikkakin osa-aikainen viranhaltija mahdollistaisi myös jatkumon tuotantoeläinten terveydenhuollon ja lääkeluovutusten saralla, koska nämä ovat henkilökohtaisesti eläinlääkäriin kanssa tehtävään sopimukseen perustavia toimia, joita kuitenkin voi hoitaa myös toinen valtuutettu eläinlääkäri. On kuitenkin mahdotonta valtuuttaa alati vaihtuvia määräaikaista sijaisia.

Eläinlääkäri Tuija Setälä